

Gården Ødegård:

Anna og Jon driver gården Ødegård med korn- og svineproduksjon. Gården er på 500 dekar dyrket mark hvor det produseres hovedsakelig korn.

Svineproduksjonen: Besetningen drives med 7 ukers puljedrift med 3 puljer. Dette vil si at fødeavdelingen fylles opp med en pulje purker hver 7.uke. En hel syklus for en pulje fra bedekking→grising→avvenning→ bedekking er 22 uker. Dette betyr i praksis at mellom tredjehver pulje er det 8 uker og ikke 7 ($7+7+8=22$ uker). Purkene er TN70-kryssinger som insemineres med Duroc blandasæd fra Norsvin, slik at smågrisen blir en trerasekryssing som brukes til slaktegris. Til hver pulje kjøpes det inn noen bedekningsklare TN70 ungpurker, antallet varierer ettersom hvor mange purker som må rangeres ut etter avvenning. Før grising vaksineres purkene mot parvo, rødsjuke og koli. Besetningen er medlem av Ingris og Helsetjenesten for Svin.

Grisehuset:

Fødeavdelingen: Fødeavdelingen består av 32 fødebinger som er 2,2x3 meter, det er mulig å fikse purkene men det brukes sjelden. I fødebingene er det et smågrishjørne på 0,8 m² med gulvvarme og varmelampe. Det er 2 høyder med drikkenipler på rista, pluss av purka har drikkenippel i troa.

Smågrisavdelingen: Smågrisavdelingen består av 16 binger som er 3 x 3,5 meter + 2 sykebinge. Bingerne i smågrisavdelingen er såkalt to-klimabinger, dvs binger med tak over liggearealet som kan slås opp etter hvert som grisene vokser.

Bedekkingsavdelingen: Bedekkingsavdelingen består av to store binger med plass til 11 purker i hver, disse har selvfangerbåser, fast liggeareal og betongspalter. I tillegg er det to mindre binger med plass til 6 purker hver, disse har korte eteskiller og er hovedsakelig beregnet til ungpurker.

Drektighetsavdelingen: Drektighetsavdelingen består også av 2 store binger med plass til 9-11 purker og to mindre binger. I tillegg er det en liten bing som rånen bor i.

Utfordringer i drifta:

Plass i fødebingene og i smågrisavdelingen: Purkene hos Ødegård får mange levendefødte, de ligger på 15,5 levendefødte i snitt og dødeligheten er cirka 15% fra fødsel til avvenning. Når fjøset ble bygd lå de på 11,5 levendefødte og avvente 10,5 per kull.

Siden fødeavdelingen og smågrisavdelingen ligger vegg i vegg tenker de å bygge om hele arealet med nye FS-binger i begge rom. FS binger er en stor fødebinge der det er plass til at smågrisen går igjen til den er cirka 30 kg dvs. klar til salg.

De tar kontakt med et i-mek firma for å planlegge hele ombygginga. De ser det er behov for å bygge på grisehuset og for å kunne produsere 2100 enheter pr. år med god plass. De ønsker nå å utvide til å produsere de de har lov til, 2100 enheter.

Oppgaver:

Oppgave 1, Ombygging

- a) Sett opp et forslag på bingeløsning. Hvor store FS binger anbefaler dere og hvor mange FS binger bør de ha? De vil produsere opp til 2100 enheter (2100 slaktegrisenheter) nå etter ombygging. Tegn gjerne opp ei skisse av huset med binger, ganger.

- Snakk gjerne med en svinprodusent og eller en som jobber med I-mek på gris.
- Info: 105 avlspurker er max i en vanlig besetning uten konsesjon (rett til å produsere mere), ei avlspurke er 20 slaktegrisenheter. $105 * 20 = 2100$ enheter.
- Ei purke skal regnes som avlspurke når den har grist. Altså hatt et kull. En besetning uten konsesjon kan max ha 105 avlspurker i fjøset til en hver tid.
- Årspurke er ei purke som er bedekket. Ergo kan en besetning ha ca 150 årspurker. (pluss event. rekrutter).

- b) I en optimal løsning, hvordan ser der for dere dyreflyten i grisehuset? Tenk spesielt på livdyr som skal inn i besetningen og smågris som skal ut ved salg.

Lag en skisse slik dere mener det bør være. Ta gjerne også med inngang og smittesluse for folk som jobber i besetningen

Tenk på smittevern. Se gjerne: <https://www.animalia.no/no/Dyr/svin/smittebeskyttelse/>

Oppgave 2, Økonomi

Målet etter ombygging er å få bedre resultat, flere avvente pr. årspurke. Pga bedre plass og bedre miljø i bingene. Mer «moro å gå på jobb når fasilitetene er gode. Det gir inspirasjon i seg selv. Bruk marginalverdiene som Norsvin har lagd for smågrisproduksjon, der er det satt kroner og øre på forskjellige nøkkeltall.

- a) Hvor mye ekstra vil Anna og Jon tjene på å redusere dødeligheten med 2 %?
b) Hvor mye vil 1,5 avvent per purke gi utslag økonomisk?

Tips: Her må dere først gjøre dere opp en mening om antall årspurker, og så gjøre beregninger.

Oppgave 3, Samvirke

Det produseres ca 1,6 millioner slaktegriser pr. år i Norge. Nortura Totalmarked har ansvaret for markedsregulering.

Når bonden leverer slakt så trekkes det et beløp pr. kg (dette kalles omsetningsavgift) som går til bl.a markedsregulering av kjøtt. Når markedet er i balanse så utgjør dette mellom 0,5 og 0,7 kr/kg i pr. slakt. Ved overproduksjon så kan det trekkes 2- 2,5 kr/ kg slakt. Da «svir» for produsentene. Tiltak som har vært brukt for å få ned produksjonen har tidligere vært å bruke omsetningsmidler til å kjøpe ut purker, betale produsenter for å slutte. Og premiere lavere slaktevekt på slaktegrisen. Dette er veldig effektivt.

a) Hva er formålet med denne reguleringen?

b) Vurder fordeler og ulemper at en aktør (Nortura) har markedsreguleringsansvar?

c) Har dere forslag til andre måter å regulere markedet på?

Tips: Ta gjerne kontakt med en tillitsvalgt i kjøttssamvirke (Nortura) for å få hans/hennes synspunkter på dette.

Oppgave 1 kan gi 10 poeng

Oppgave 2 kan gi 10 poeng

Oppgave 3 kan gi 10 poeng

Vedlegg, elektronisk:

Årsstatistikk Ingris 2020

Pdf fil med bladet Svin, to eks.

Pdf. Marginalverdier, smågrisproduksjon